

CORK 2.0

DIKJARAZZJONI

“Hajja Aħjar fiż-Żoni Rurali”

Traduzzjoni informali ġentilment ipprovduta mill-Kummissjoni Ewropea.

***Europe Direct huwa servizz li jgħinek issib twegibiet
għall-mistoqsijiet tiegħek dwar l-Unjoni Ewropea.***

**Numru tat-telefown waħdieni bla ħlas (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(* L-informazzjoni mogħtija hija b'xejn, kif ukoll it-telefonati ġeneralment huma b'xejn (għalkemm xi operaturi, kabini tat-telefown jew lukandi jistgħu jitolbu ħlas).

Il-Lussemburgu: L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2016

Print ISBN 978-92-79-63764-3 doi:10.2762/077557 KF-01-16-997-MT-D
PDF ISBN 978-92-79-63763-6 doi:10.2762/613304 KF-01-16-997-MT-N

© L-Unjoni Ewropea, 2016

Ir-riproduzzjoni hija awtorizzata kemm-il darba jissemma s-sors oriġinali.

CORK 2.0 DIKJARAZZJONI 2016

“Hajja Aħjar fiż-Żoni Rurali”

Kunsiderazzjonijiet

Wara l-laqqgħa	f’Cork, l-Irlanda, mill-5 sas-6 ta’ Settembru 2016
Aħna u nibnu	fuq id-Dikjarazzjoni ta’ Cork tal-1996 – “Kampanja ħajja” żviluppata mill-partecipanti tal-Konferenza Ewropea dwar l-Iżvilupp Rurali f’Cork, l-Irlanda;
Wara li kkunsidrajna	ir-rwol ewlieni taż-żoni u tal-komunitajiet rurali fl-implimentazzjoni tal-Għanijiet ta’ Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti (SDG) kif ukoll il-konklużjonijiet tal-21 Konferenza annwali tal-Partijiet (COP21) għall-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (UNFCCC);
Konxji	tad-diversità ekonomika, ambjentali u soċjali li tikkarakterizza l-Ewropa Rurali li tilqa’ fi ħdanha aktar minn nofs il-popolazzjoni tal-UE u li tkopri aktar minn tliet kwarti tat-territorju – u l-importanza taż-żoni rurali fil-preservazzjoni tal-bosta pajsagġi u wirt naturali u kulturali tal-Ewropa;
Persważi	li ċ-ċentri urbani u ż-żoni rurali u l-popolazzjonijiet tagħhom igawdu assi differenti iżda kumplementari, u li l-interrelazzjonijiet u s-sħubiji mtejba bejniethom huma prekondizzjonijiet importanti għall-vijabbiltà ekonomika, il-prestazzjoni ambjentali u l-koeżjoni soċjali tal-Unjoni ingenerali;
Konvinti	mill-valur tar-riżorsi rurali li kapaċi jwasslu soluzzjoni sostenibbli għall-isfidi tas-soċjetà attwali u futuri li jikkoncernaw liċ-ċittadini kollha tal-Unjoni bħall-assigurazzjoni ta’ provvista sikura u sostenibbli ta’ ikel ta’ kwalità, l-iżvilupp tal-ekonomika ċirkolari, it-twessigħ tal-bijoekonomija, it-trawwim tal-effiċjenza fir-riżorsi, il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima u t-tnaqqis tad-dipendenza fuq il-karburanti fossili;
Nistennew	li l-ekonomija rurali u n-negozji rurali se jiddependu dejjem aktar fuq id-digitalizzazzjoni kif ukoll fuq ħaddiema b’għarfien li jisfruttaw bl-aqwa mod it-trasformazzjoni digitali u jtejbu l-produzzjoni rurali b’mod sostenibbli;
Persważi	li t-tkabbir ekonomiku u s-sostenibbiltà mhumiex reċiprokament esklussivi u jistgħu jiġihaddnu b’innovazzjoni li tkun aċċessibbli għall-intraprendituri rurali, il-bdiewa u l-forestiera. Din tista’ tikkoncerna teknoloġiji, Prattiki, proċessi, kwistjonijiet soċjali u organizzattivi, u tkun xprunata jew ibbażata fuq approċċi interattivi minn isfel għal fuq;

Imħassbin	dwar l-eżodu rurali u l-eżodu taż-żgħażaġħ u l-bżonn li nassiguraw li ż-żoni rurali u l-komunitajiet (il-kampanja, l-azzjendi agrikoli, il-villaġġi u l-irħula żgħar) jibqgħu postijiet attraenti fejn wieħed jgħix u jaħdem billi jitjeb l-aċċess għas-servizzi u għall-opportunitajiet għaċ-ċittadini rurali u titrawwem l-intraprenditorija f'setturi rurali tradizzjonali kif ukoll f'setturi ġodda tal-ekonomija;
Konvinti	li s-setturi tal-agrikoltura u tal-forestrija għadhom importanti ħafna għall-ekonomija tal-Unjoni, u li l-ktajjen tal-valur assoċjati tagħhom huma bħal magni għat-tkabbir rurali li jipprovdu xogħlijiet u għajxien għal miljuni ta' Ewropej, b'mod partikolari fiż-żoni rurali u li ta' spiss ikollhom xogħlijiet li ma jistgħux jiġu rilokati;
Konxji	mir-rwol li għandhom l-agrikoltura u l-forestrija fit-tfassil tal-pajsagġ u l-importanza tal-bdiewa u tal-forestiera bħala protetturi tal-pajsagġi u fornituri prinċipali tal-prodotti u s-servizzi pubbliċi ambjentali relatati mal-bijodiversità, il-ħamrija, l-ilma u l-azzjoni klimatika;
Konxji	mill-bżonn ta' enfasi territorjali b'saħħitha fi ħdan il-Politika Agrikola Komuni, li taħdem b'komplimentarjetà ma' politiki oħrajn tal-UE u li tiffoka fuq it-twassil ta' riżultati rilevanti għaċ-ċittadini u għas-soċjetà rurali b'mod ġenerali;
Determinati	li nsaħħu l-integrazzjoni tal-inizjattivi lokali u l-bini tal-kapaċità rurali fit-tfassil tal-politika tal-UE ingenerali, b'mod partikolari b'approċċi minn isfel għal fuq għall-iżvilupp lokali bħal LEADER u l-iżvilupp Lokali Mmexxi mill-Komunità;
Impenjati	li niżguraw il-partecipazzjoni tal-atturi u tal-partijiet ikkonċernati tal-iżvilupp rurali f'konformità mal-Kodiċi ta' Kondotta Ewropew dwar is-Sħubija;
Wara li kkunsidrajna	l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regġuni dwar l-innovazzjoni u l-modernizzazzjoni tal-ekonomija rurali, l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar Programmi ta' Żvilupp Rurali kif ukoll ir-riflessjonijiet siewja minn gruppi oħra tal-partijiet ikkonċernati rurali dwar il-prospett għall-iżvilupp rurali u agrikolu;
Fiduċjużi	li l-Politika Agrikola Komuni u ta' Żvilupp Rurali orjentata lejn ir-riżultati b'approċċ strategiku msaħħaħ hi l-istrument ewlieni biex jinkisbu l-prijoritajiet tal-UE;
Iddedikata	sabiex tiżgura l-prinċipju tas-sussidjarjetà kif ukoll is-simplifikazzjoni u t-trasparenza fit-tfassil tal-politika;

Orjentazzjonijiet ta' Politika

Afna, il-partecipanti tal-Konferenza Ewropea dwar l-Iżvilupp Rurali Cork 2.0, niddikjaraw li fl-Unjoni Ewropea l-politika agrikola u rurali innovattiva, integrata u inkluziva għandha tkun iggwidata mill-għaxar orjentazzjonijiet politiki li ġejjin:

Punt 1:

Promozzjoni tal-Prosperità Rurali

Għandu jiġi rikonoxxut aħjar il-potenzjal rurali għat-twassil ta' soluzzjonijiet innovattivi, inklussivi u sostenibbli għall-isfidi tas-soċjetà attwali u futuri bħall-prosperità ekonomika, is-sigurtà alimentari, it-tibdil fil-klima, il-ġestjoni tar-riżorsi, l-inkluzjoni soċjali, u l-integrazzjoni tal-migranti. Mekkanizmu ta' verifika rurali għandu jiżgura li dan jiġi rifless fil-politiki u fl-istrategiji tal-UE. Il-politiki rurali u agrikoli għandhom

jinnbnew fuq l-identità u d-dinamiżmu taż-żoni rurali bl-implimentazzjoni ta' strategiji integrati u approċċi multisettorjali. Għandhom jippromwovu d-diversifikazzjoni u jrawmu l-intraprenditorija, l-investment, l-innovazzjoni u l-impjeggi. Dawn il-politiki għandhom jagħtu wkoll valur lill-identità rurali u jsaħħu s-sostenibbiltà, l-inkluzjoni soċjali u l-iżvilupp lokali, kif ukoll ir-reżiljenza tal-azjendi agrikoli u tal-komunitajiet rurali.

Punt 2:

Tiżiħ tal-Ktajjen tal-Valur Rurali

Il-politiki tal-Unjoni għandhom jiffukaw fuq approċċi integrati għall-iżvilupp u t-tiżiħ tal-ktajjen tal-valur rurali u n-netwerks produttivi lokali. Huma għandhom jirriflettu l-opportunitajiet tan-negozju emergenti għall-agrikoltura, il-forestrija u l-intrapriżi rurali relatati mal-ekonomiji ċirkolari, ekoloġiċi, u mingħajr karburanti fossili. Għandu jiġi indirizzat ukoll it-tħassib dejjem jikber tal-konsumaturi dwar il-kwalità tal-

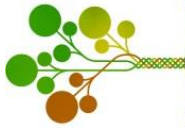
prodotti u l-proċessi ta' produzzjoni kif ukoll id-domanda tagħhom għal ikel bnin. Il-politiki għandhom jippromwovu approċċi godda għal integrazzjoni orizzontali u vertikali li jiżguraw relazzjonijiet kuntrattwali ġusti u trasparenti fil-katina tal-provvista u possibbiltajiet legali għall-organizzazzjoni ta' azzjonijiet kollettivi tal-bdiewa. Il-bdiewa għandhom jiġu pprovduti b'għodod effettivi għall-ġestjoni tar-riskju.

Punt 3:

Investiment fil-Vijabbiltà u l-Vitalità Rurali

L-appoġġ tal-Unjoni għal investiment fiż-żoni rurali għandu jiffoka fuq il-ġenerazzjoni ta' valur miżjud għas-soċjetà. L-investimenti fl-iżvilupp tan-negozji, fis-servizzi pubbliċi u privati, fl-infrastruttura

essenzjali u fil-bini tal-kapaċità għandhom ikunu favur l-oġettivi komuni tal-UE speċjalment fir-rigward tax-xogħlijiet u tat-ktabbir ekoloġiku u inklussiv. Huma għandhom jipprovdu wkoll inizjattivi

awtosuffċjenti li jrawmu agrikoltura kompetittiva u diversifikata u ekonomija rurali. Għandha tingħata attenzjoni partikolari biex tingħeleb il-qasma diġitali u biex jiġi żviluppat il-potenzjal offrut mill-konnettività u mid-diġitizzazzjoni fiż-żoni rurali. Il-politiki għandhom jippromwovu kwalità ta' ħajja rurali, u jissodisfaw l-aspirazzjonijiet taż-żgħażaġħ rurali għal impjeg differenti u li jħallas sew kif ukoll

jiffacilitaw it-tiġdid generazzjonali. Għandhom isiru sforzi biex jiġi estiż l-ilħuq, il-kamp ta' applikazzjoni, u l-ingranaġġ tal-finanzjament billi jiġu pprovduti strumenti finanzjarji innovattivi. L-appoġġ tal-Unjoni għandu jsaħħaħ il-konnessjonijiet rurali-urbani u għandu jallinja l-iżvilupp sostenibbli kemm taż-żoni rurali kif ukoll ta' dawk urbani.

Punt 4:

Preservazzjoni tal-Ambjent Rurali

Il-ġestjoni tal-art għandha rwol ewlieni fl-interfaċċa bejn iċ-ċittadini u l-ambjent. Il-politiki għandhom jincentivaw it-twettiq ta' prodotti pubbliċi ambjentali, li jinkludi l-preservazzjoni tal-wirt naturali u kulturali Ewropew. Dawn jikkonsistu f'diversità rikka ta' ħabitats tal-flora u tal-fawna, u f'facilitajiet tal-pajsaġġ li jiddependu fuq grad kbir ta' sistemi tal-biedja u

tal-forestrija. Il-miżuri li jippremjaw it-twettiq ta' prodotti u servizzi pubbliċi ambjentali għandhom jirriflettu l-varjetà ta' cirkostanzi lokali. Il-valur intrinsiku tal-ambjent rurali jipprovdi benefiċċji għall-iżvilupp ekonomiku lokali, l-ekoturizmu, l-għajxien f'saħħa tajba, l-identità u l-markar alimentari kif ukoll il-promozzjoni tal-kampanja rurali għar-rikreazzjoni.

Punt 5:

Ġestjoni tar-Riżorsi Naturali

Il-pressjoni akbar fuq ir-riżorsi naturali li tirriżulta mid-domanda dejjem tikber għall-ikel, l-għalf, il-fibra u bijomaterjal trid tiġi indirizzata b'reazzjonijiet koordinati ta' politika transsettorjali. Dawn għandhom jiżguraw il-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali bħall-ilma, il-ħamrija, u l-bijodiveristà, peress li huma l-mezzi bażiċi għall-produzzjoni tal-agrikoltura u l-forestrija. It-telf tad-diversità ġenetika għandu jitreġġa' lura u għandhom jiġu żgurati ż-żamma u l-użu sostenibbli tar-riżorsi ġenetiċi

tal-pjanti u tal-annimali b'azzjoni pubblika u privata xierqa. Hemm bżonn li jiġu żviluppati u integrati soluzzjonijiet inovattivi bbażati fuq ix-xjenza, li jippermettu aktar produzzjoni bi prezz inqas filwaqt li jiġi żgurat li r-riżorsi naturali jkunu disponibbli għall-generazzjonijiet futuri. Għandhom jiġu żviluppati formati effettivi ta' skambju ta' għarfien u ta' pariri u għandu jiġi pprovdut appoġġ għall-adozzjoni ta' skemi ta' ġestjoni tal-art imfassla tajjeb.

Punt 6: Tħegġiġ ta' Azzjoni Klimatika

Meta wieħed iqis il-bżonn kritiku li tiġi indirizzata l-isfida klimatika f'żoni rurali kif ukoll f'żoni urbani, l-appoġġ għandu jimmira l-implimentazzjoni ta' strateġiji ta' mitigazzjoni u ta' adattament effettivi. Hemm kamp ta' applikazzjoni sinifikanti għas-sekwestru u l-ħżin tal-karbonju u fiż-żoni rurali. L-azzjoni għandha tmur lil hinn minn soluzzjonijiet ibbażati fuq il-karbonju u għandha tippromwovi l-ġestjoni tajba tan-nutrijenti u

l-bhejjem. Il-bdiewa u l-forestiera għandhom jitħegġu jipprovdu servizzi klimatiċi u li jinvolvu rwieħhom fi sforzi ta' adattament. Il-potenzjal għaž-żoni rurali li jipproduċu enerġija rinnovabbli sostenibbli u bijomaterjali għandu jiġi żviluppatt bi skemi ta' investiment xierqa. Għandha tingħata prijorità għall-iżvilupp ulterjuri tal-ekonomija ċirkolari kif ukoll għall-użu kaskata ta' bijomaterjali.

Punt 7: Tishiħ tal-Għarfien u l-Innovazzjoni

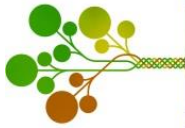
Il-komunitajiet rurali għandhom jippartecipaw fl-ekonomija tal-għarfien sabiex jutilizzaw b'mod sħiħ il-progress fir-riċerka u fl-iżvilupp. In-negozji rurali ta' kull tip u qies, inklużi l-bdiewa u l-forestiera, għandu jkollhom aċċess għat-teknoloġija xierqa, għall-konnettività tal-ogħla livell u għall-għodod amministrattivi godda biex iwasslu l-benefiċċji ekonomiċi, soċjali u ambjentali. Għall-iżvilupp tal-ħiliet meħtieġa, huwa essenzjali li jkun hemm fokus politiku aktar b'saħħtu fuq l-innovazzjoni soċjali, it-tagħlim, l-edukazzjoni, il-pariri u t-taħriġ

vokazzjonali. Dan għandu jkun akkumpanjat mit-tishiħ ta' skambju bejn il-pari, networking u kooperazzjoni fost il-bdiewa u l-intraprendituri rurali. Il-ħtiġijiet u l-kontribuzzjonijiet taż-żoni rurali għandhom jiġu riflessi b'mod ċar fl-aġenda tar-riċerka tal-Unjoni Ewropea. L-industriji, ir-riċerkaturi, il-prattikanti, il-fornituri tal-għarfien, is-soċjetà ċivili u l-awtoritajiet pubbliċi għandhom jaħdmu aktar mill-qrib flimkien biex jisfruttaw u jaqsmu aħjar l-opportunitajiet li jirriżultaw mill-progress xjentifiku u teknoloġiku.

Punt 8: Titjib tal-Governanza Rurali

Il-kapaċità amministrattiva u l-effettività tal-gvernijiet reġjonali u lokali u tal-gruppi komunitarji għandhom jitjiebu, fejn hemm bżonn, billi tingħata għajnuna teknika, taħriġ, kooperazzjoni u networking. Abbażi tas-suċċess ta' LEADER u s-Sħubija Ewropea għall-Innovazzjoni fl-

Agrikoltura, għandhom jitnedew inizjattivi minn isfel għal fuq u mmexxija lokalment biex jimmobilizzaw il-potenzjal rurali. Il-qafas tal-PAK għandu jkun ibbażat fuq qafas strateġiku u ta' programmar komuni li permezz tiegħu l-interventi kollha jkunu immirati għall-oġettivi ekonomiċi,

soċjali u ambjentali definiti sew. Dan għandu jirrifletti l-bżonnijiet u l-aspirazzjonijiet tat-territorji kkonċernati u għandu jirrispetta l-principju tas-sħubija. L-ilħuq, il-kamp ta' applikazzjoni u l-ingranagg tal-finanzjament għandhom jitjiebu

bl-iżvilupp u l-użu estiż tal-istrumenti finanzjarji. Il-politiki rurali u agrikoli jridu jinteraġixxu mal-kuntest usa' tal-istrategiji nazzjonali u reġjonali u għandhom jaħdmu f'kumplimentarjetà u f'koerenza ma' politiki oħrajn.

Punt 9:

Progress fit-Twettiq u fis-Simplifikazzjoni tal-Politika

Il-flessibilità u l-immirar aħjar fit-tfassil u fit-twettiq tal-politika huma neċessarji, iżda ma jridux jirriżultaw f'kumplessità mhux neċessarja. L-inizjattivi biex tkun stabbilita mill-ġdid u tinbena l-fiduċja tal-partijiet ikkonċernati huma prijorità. Huwa essenzjali li jkompli jiġi armonizzat il-qafas regolatorju tal-Politika Agrikola Komuni u li tkompli tiġi ssimplifikata l-implimentazzjoni. Barra minn hekk, għandhom jiġu żviluppati għodod amministrattivi u proċeduri intelligenti, sabiex

jitnaqqas il-piż amministrattiv fuq il-benefiċjarji u fuq l-amministrazzjonijiet nazzjonali u reġjonali. Il-proporzjonalità fir-rekwiżiti u s-sanzjonijiet hi importanti. L-introduzzjoni tal-governanza elettronika fil-ġestjoni ta' programmi ta' appoġġ u l-applikazzjoni usa' ta' għażliet tal-ispejjeż issimplifikati għandhom jingħataw prijorità għolja. Hu neċessarju li tissaħħaħ is-sussidjarità u l-proporzjonalità f'ġestjoni kondiviza ta' fondi u fis-sistemi ta' kontroll sottostanti.

Punt 10:

Titjib tal-Prestazzjoni u tal-Akkontabilità

Il-politiki għandhom ikunu responsabbli u adatti għall-għan. L-appoġġ pubbliku għall-agrikoltura u z-zoni rurali għandu jkun soġġett għal sistema ta' monitoraġġ u ta' evalwazzjoni kredibbli. Dan għandu jkopri l-benefiċċji tal-azzjonijiet, l-effiċjenza tan-nefqa, u jivvaluta l-livell ta' twettiq tal-obbjettivi politiki. Il-partijiet ikkonċernati għandu

jgħallhom rwol aktar b'saħħtu fil-valutazzjoni tal-prestazzjoni b'taġħlim bejn il-pari u b'analizi tal-prestazzjoni. Iċ-ċittadini u l-kontribwenti jistnew li jkunu infurmati fuq il-prestazzjoni u l-kisbiet tal-politika. Din l-aspettattiva għandha tiġi ssodisfata.

Konkluzjoni

Aħna, il-parteciċipanti tal-Konferenza Ewropea dwar l-Iżvilupp Rurali Cork 2.0, inheggu lil dawk li jfasslu l-politika tal-Unjoni Ewropea biex:

- itejbu l-għarfien pubbliku tal-potenzjal taż-żoni u r-riżorsi rurali biex jipprovdu riżultati fuq firxa wiesgħa ta' sfidi u opportunitajiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali, li jkunu ta' benefiċċju għaċ-ċittadini Ewropej kollha;
- jinvestu fl-identità tal-komunitajiet rurali u fil-potenzjal għat- tkabbir rurali u jagħmlu ż-żoni rurali postijiet attraenti fejn in-nies jistgħu jgħixu u jaħdmu fihom fl-stadji differenti ta' ħajjithom;
- jibnu fuq dan il-momentum u jkomplu jiżviluppaw il-politika agrikola u rurali lejn approċċ ibbażat fuq ir-riżultati, sempliċi u flessibbli, ibbażat fuq sħubija u li jirrifletti l-oġettivi tal-Unjoni kif ukoll il-bżonnijiet u l-aspirazzjonijiet fil-prattika;
- janalizzaw b'mod sistematiku politiki makro u politiki settorjali oħrajn b'lenti rurali, filwaqt li jikkunsidraw il-potenzjal u l-impatti attwali u l-implikazzjonijiet fuq xogħlijiet u tkabbir rurali u prospetti ta' żvilupp, il-benesseri soċjali, u l-kwalità ambjentali taż-żoni u l-komunitajiet rurali;
- jappoġġjaw dan il-programm b'10 punti u jinkorporaw il-viżjoni u l-orjentazzjonijiet tiegħu fi żviluppi futuri tal-politika.

KIF GĦANDEK TAGĦMEL BIEX TIKSEB IL-PUBBLIKAZZJONIJIET TAL-UE

Pubblikazzjonijiet bla ħlas:

- kopja waħda:
permezz tal-EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- iżjed minn kopja waħda jew posters/mapep:
mir-rappreżentanzi tal-Unjoni Ewropea (http://ec.europa.eu/represent_mt.htm),
mid-delegazzjonijiet f'pajjiżi li mhumiex fl-UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_mt.htm),
billi tikkuntattja lis-servizz Europe Direct (http://europa.eu/contact/index_mt.htm)
jew ċempel 00 800 6 7 8 9 10 11 (numru tat-telefown bla ħlas minn kullimkien fl-UE) (*).

(*). L-informazzjoni mogħtija hija b'xejn, kif ukoll it-telefonati ġeneralment huma b'xejn (għalkemm xi operaturi, kabini tat-telefown jew lukandi jistgħu jitolbu ħlas).

Pubblikazzjonijiet bi ħlas:

- permezz tal-EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

